

F O A I E

pentru

minte, inimă și literatură.

№. 46.

Luni, 17. Noembrie

1847.

CIMCIMINTELE ȘNȘI BЪNЪЦЕАН.

(Бртаре.)

Бине ар фї фрацілор! — о маї зїк о-
датъ — а не дмпрезна стрїнс ла олатъ
пъдїзналїчеще, не кѣм шї сѣттем о пъ-
дїзнае; — сѣ лѣтм о лїтератъръ, дакъ ѣ-
къ пѣ не пѣтем деокандатъ къ тодї дн-
вої шї ла днтревзїндареа зодї фел де лї-
тере. Сѣ не кододеледем а лѣа тодї о
кале, апої маї лесне о вом крої, кърѣдї,
шї аша петези, де вом кѣлѣторї тодї воїос
не дѣса шї вшор вом ажѣце ла че до-
рїт. Алтїнїареа де вом скріе шї де ічі
паїнте не кѣм ворѣтм: внї дѣрѣнеще, ал-
дї молдовенеще; внї арделенеще, алдї вѣ-
пѣденеще; внї загрїѣ-крїшенеще, алдї
рѣшпенеще шї алдї іарѣш алтѣтм; авїа
ва пѣтѣ врео зодл дїп ачестї ратї ажѣце
ла днфлорїре, ла кочере; дар сѣ шї пѣтѣ,
че пѣте сѣ аївѣ потѣл къ фелѣрїдї ратї,
къ фелѣрїте фрѣптѣрї? Че калїтате, кѣтї-
тате шї пѣтере фїеѣкаре фрѣпт дн пар-
те? Че ресѣлтат пѣте авѣ лѣпта ѡстеї дн
маї пѣлте пѣрѣдї деспѣрѣдїте? Ачеста о
щїѣ преа вїне Домнїї лїтераторї аї пострї,
— щїѣ еї де че їмпортанѣдъ ар фї знїфор-
мїтатеа дн скріере, шї тодї дїп їнїтѣ о
дореск. — Тѣте пѣзвїаѣеле, тѣте днтре-

прїндерїле знора дїнтре Длор аѣ днчепѣт
акѣт маї пѣлт ка одїнїоарѣ а фї апрїеат
вѣдїтѣре де ачестѣ тревзїндѣ. Шїтадївѣ
лаPrincipiale de limba și scriptura але Or-
ganului luminares,ї сокотїдї де черчетѣрїле
лїмбїстїче але D-Маїорескѣ, шї сѣ не вѣ-
кърѣтм къ тодї сперѣнд къ доар ачестеа
вор ре'вїеа дїп ноѣ дїспѣтеле шї дїсер-
тѣдїзїлме лїмбїстїче-лїтераре де ашї
тревзїдї шї вор адѣче акѣт маї пѣлт ла
ставїлїреа дрепт-скріерїї, ла дннавѣдїреа шї
днфрѣтшошареа *) лїмбѣї шї ла днтемеїе-
реа лїтератѣреї пѣстре. Мѣлдї зїк шї де-
спре лїмба Органѣлїї лѣмїнѣрїї кам ачеса
че зїк деспре вїблїотека знїверсалѣ маї
алес дн прївїонѣдъ спре латїнїстѣл че ако-
ло фѣрте апаре. Ла ачеса еѣ респѣнзїѣ,
кѣткѣ латїнїеле де орган адоптате сѣпт
парте маре адоптате днкъ де днтѣїї скрії-
торї аї пострї, іарѣ челелалте ле чере пѣа-

*) Бѣнѣденїї пѣте шї алдї дн челе deduce de-
ла „фрѣтос“ ѡсерѣвазѣ фѣарте вїне рѣдѣ-
чїна кѣнд грѣѣск — пѣ шї кѣнд скріѣ. Аша
грѣтм къ тодї не аїчі: фрѣтосн-ел, фрѣтосн-
еа, фрѣтосн-еаѣдѣ, фрѣтосн-їе, днфрѣтосн-аре;
шї ачестеа дїп зрѣт дїп кавса арѣтатѣ мї
се вѣд а фї маї вѣне декѣт: фрѣтосн-еаѣдѣ,
днфрѣтосн-еаѣре, кѣтм скріетм, знде рѣдѣчїна
„фрѣтос“ се чїолтеазѣ.

първат крескънда нѳстръ литератъръ, каре тѳге маї кърънд аѳ маї тързиѳ — де шї контрарїї сѳнт фъръ пѳмер — ле vom o-kiea дн прѳвселе тѳтѳрор скрїїторїлор пѳдївналїстї; атѳт пѳте ам маї пѳтѳ чере — дакъ пѳререа теа ачеаста е вѳнъ — ка впеде дїн ачесте кѳвїнте лѳате одатъ дн сїкъл челор ромънещї сѳ ѳеа шї фортъ ромънеаскъ, їар дн локъл челор де врїпнѳ словенїкъ ш. а., — де каре се маї афлъ шї аколо — сѳ се ѳеа кїар ромънещї, дакъ авем де ачеааш днсемпаре. — Челе пѳвлїкате, їар впеде кїар шї пѳн' акѳм днтревїндате дїн дїалектѳл machedо-ромънеск дшї плак, кѳм сѳнт: латѳръ, аркъ, лїмъ, врѳъ, арїнъ, (песак шї пѳїп сѳнт словенїче), кѳмпепъ (звон шї клопот їар сѳнт слов.) феавръ, кѳвее, орї маї вїне кѳвее; — авем асемепоа ачестїїа шї латїнеї subїle — кѳвѳрлѳъ шї кѳвѳрлѳъ = орї че касъ саѳ корлат сїмплѳ шї тїк; днсѳ вртѳтоареле: деспоїат шї дѳплѳъ ле днтревїндазъ шї чеї маї де жос ромънї вѳнѳденї, аша шї неалокѳреа: мерїнде шї вореск, днсѳ маї adesѳа „vom;“ їаръ скавн пѳ е декѳт пѳмаї дн лїмба вїсерїчеаскъ ла вѳнѳденї, — еї зїк тодї: скатнѳ, скатне ва шї machedо-ромънї. „Фаръ-а“ ценѳл орї неатѳл — ал machedо-ромънїлор тї се vede а фї фрате кѳ фал, каре вѳнѳденїї дн скїмѳвъ кѳ „фел“ d. e. че фал де пѳтрец, de vїn, de пом ш. а. — Дн адеѳър Domнїлор, Органѳл лѳмїпѳрїї сѳв редїцереа марелѳї пострѳ лїтератор. Длѳї Цїпарїѳ, а лѳат о кале респнзетѳре devїзеї сале. Ел шї а алес де метѳ орї скоп адѳпареа тѳтѳлор кѳвїнтелор фѳртѳсе шї де вїдѳ романъ дїн тѳте пѳрдїле шї кѳрдїле ромънїмеї, каре кѳвїнте орї

не лїпсеск, орї ле авем днтпрѳвѳтате дїн елетѳнїте стрїне, орї кѳ фортѳе перегѳлате, шї не ачеастъ кале пѳзвїеще а дескїде лїмѳеї ромънещї то кѳмп маї ларг де десволтаре, кѳрѳдїре, днавѳдїре шї рѳфїнаре*) шї пѳдївпоа а о тѳнѳвѳдѳче кѳтре лѳмїнаре. Кїар ачеаста е дїпта шї а марелѳї пострѳ лїтератор D. Маїорескъ, каре дела днтемеїереа пѳдївналелор органе а Gazeteї de Трансїлѳанїа шї Фоаїеї лїтераре шї пѳнъ астѳзї прїп тїжлокъл ачелора арѳтѳ шї фѳкѳ кѳпоскѳте ла тѳтѳ ромънїмеа четїтѳре де ачеле жѳрналѳе свѳлїмеле сале таленте шї адѳнчеле кѳпощїїнде але лїмѳеї ромънещї. Еѳ пѳ тїам пропѳс прїп тїжлокъл ачестеї скрїерї а атїпде деарѳндѳл пре тодї лїтераторїї шї скрїїторїї пострї, кѳ атѳт маї пѳдїп а ле класїфїка талентеле шї щїїндеде де дѳпъ днтрепрїндерїле шї фаптеле лор пентрѳ котѳѳл вѳп пѳдївнал пѳсе. Ачеастъ сарчїнѳ о лас тїмпѳлѳї, каре ва траѳе одатъ вѳлѳ шї не ва арѳта апрїат пре лїтерациї пострї шї персонѳцеле орї пѳрдїле лѳате дн театрѳл пѳдївнїї ромънещї шї ал лїтератѳреї еї. Еѳ тѳ тѳрдїнеск пѳмаї ла челе зїсе деспре маї сѳс атїпшїї Domнї але кѳрор прїнчепї шї черчетѳрї де лїмѳъ пѳвлїкате прїп органеле пѳдївпале дшї тѳлѳѳтїрѳ фѳарте дорѳл чел ам де а vedѳ веата поастрѳ лїтератѳрѳ пѳпѳтѳнд шї днфлорїнд, шї тѳ дндемпѳрѳ шї пре тїне а пѳне пѳпѳтеа пѳвлїкѳлѳї четїтор кѳтеѳа осерѳвѳдїнїї але меле.

*) Ачест терпїн дн аѳ вѳнѳденїї дн кѳвїнте арѳтѳтѳре де фїнеде, тѳндреде d. e. Аї ешїт шї тѳ ла рѳфїнѳ? Те дѳчї ла рѳфїнѳ? Адекъ внде сѳнт чеї рѳфїнащї, тѳндрї, алешї.

Нъ тъ почѣвъ тотѣш рeгiнe d'am a-
рѣта плъчереа че тiо къшизѣ шѣ вока-
въларѣва де ворвe стрѣне дѣ лимва ро-
мъвeаскъ а Давѣ Елиаде ажъс ла редакѣа
Газетеѣ шѣ Фѣиe лiтeрaрiе кам тот одатъ
къ арѣкомѣва де фадъ че сѣ тримѣ дѣ а-
коло дѣкъ дѣ Гвѣиe а. к., ла каре акъм
пре скърт мѣ дескоперѣв сiмдiмѣнтеле
D. Елиаде дѣ адевѣр меритъ лавдъ 'наи-
теа дѣтреѣеѣ ромъниѣ. Лiтeрaтyрa поа-
стръ аре мѣлт аѣ мѣлцътiмѣ, — ea спeрeа
зѣ шѣ 'н вениторѣв маѣ мѣлте оперѣ фрѣ-
тѣсе шѣ фолоситѣре дeмa ачeст мaрe лiтe-
рaтop шѣ фiлoлoг, кърѣиa вa дѣсeмнa вѣ
лок мѣрeѣ дѣ аналeмe салe, вa пѣлeл дѣ-
трe пpимaрiи сѣи кѣлтiвѣтѣрѣ. — Дѣсѣ ар
фi de dorit Домпiлор шѣ фpаѣилор! кa а-
чeстi трѣмѣвiрѣ шѣ чeѣлaлдi лiтeрaтopѣ дѣ-
сeмнaдi аѣ пѣдѣиѣи дeсѣрѣкѣдi де тѣтe пa-
тiмeлe сѣ ce зпiаскъ маѣ стрѣвс дѣ тот
че рѣдiкъ лимва шѣ о пѣвe дѣ зпi рaпг
маѣ 'валт шѣ маѣ апроаѣe де кѣлтѣра eв-
ропeѣ. Дар астфeл де прeсeтпe нѣ ce
прeвѣд пѣв' акъм де о погрѣвъ ла скрѣи-
тѣрѣи шѣ лiтeрaѣи пѣстрѣ. Чeѣ маѣ дeшeпдi
пѣшeсѣк вeрѣ карe дѣ партe прe калe де
сiнe дѣсѣ крѣитъ дeстiвѣгѣндѣсe дѣ чeлe
маѣ мѣлте мѣжъзпiи; iар чeѣлaлдi дѣшѣ
алeг кѣтe врeзъвѣл спрe аѣ зpтa, аѣ ieaѣ
дeмa тоѣи кѣтe чeвa чe лe маѣ плачe, аѣ
лапѣдъ тот чe мѣ ce пaрe нѣш шѣ нe'цe-
лeс. Дѣ адевѣр лiтeрaтyрa нѣстръ e акъм
дѣ eпoxa вѣиѣлѣи сѣѣ, зндe нeапѣрат ce
фрeакъ iдeиe шѣ пѣрeрiлe лiтeрaѣилор пѣ-
дѣиѣи, шѣ ce плeакъ кѣнд дѣкѣоачe кѣнд
дѣколe; дѣсѣ тоатe ачeстe фрeкѣрѣ шѣ
плeкѣрѣ сѣ нѣ фiе iнспиратe де egoiсm, чѣ
де вѣиeа нe'мѣтiмiтъ шѣ зeлѣл кърат де
a фрѣтѣошa шѣ пaинтa лiтeрaтyрa, шѣ де

ачeѣа чe вeдeт маѣ вѣи ла алѣи сѣ лѣѣм
вѣиѣшѣ шѣ кѣ мѣлцътiмѣтъ рeкѣвoскънд вѣ-
нѣл, iар нѣ дѣтiмiкшорѣндѣл.

Дар тъ прeа дeпѣртaиѣ дeмa пpопѣ-
сѣл мiеѣ, шѣ де вокавъларѣва D. Елиаде
пiмiкa нѣ зiшѣ. Пpеалѣвдатѣл вокавъларѣв
дѣтѣ пpиѣчeпѣлe де лимѣв шѣ скрѣиѣтѣрѣ
а Давѣ Циарѣв шѣ дiсeртѣдiвнeа лiмѣистѣкѣ
къ а D. Маiорeскѣ апѣрѣ естiмп ал трeѣ-
лe фрѣнт дѣсeмнaт дѣ агрѣл лiтeрaтyрeѣ
пѣстрe пѣтpитѣрѣв де лимѣв шѣ адѣогѣтѣрѣв
ла крeскъндa нѣстръ лiтeрaтyрѣ; дѣсѣ а-
чeст фрѣнт лiтeрaрiѣв спрe пѣрeрeа-нe де
рѣѣ ce пpекъртѣ дѣ Фѣиe дѣкъ дѣ кa-
лeтѣл лѣи Г. шѣ чiвe шѣиe нѣи прe аѣчѣ
пѣтѣ'л вѣм кѣпѣтa кѣндѣвa дѣтpег. — Дѣ-
трe вѣрвeлe ачeстop патрѣ лiтeрe рoг сѣ
am iѣртaрe а атiнѣе кѣтeвa шѣ а мѣ да ла
eлe пѣрeрeа нѣ дѣтпѣлѣтѣрe, чѣ маѣ мѣлт
дѣтpевѣтѣрe: Анѣрѣрe сeаѣ пѣрѣрe аш
зiчe кѣ нѣ e слав., чѣ дѣрѣ дeмa лат. рe-
гeннe; ла арѣик сeаѣ харѣик нѣмаѣ фiналѣл
'лiк' e слав., рѣдѣчiнa дѣсѣ ce вeдe а фi
сeаѣ вѣрвa: арe = habere, де зндe ар-нiк
habilis, сeаѣ грeч. Χαρις = гpаѣиe, мѣлцъ-
тiмѣтъ, дар, сeаѣ шѣ авeрe (ка маѣ сѣс), кѣчѣ
дарѣл кѣпѣтат e авeрeа чeлѣи чe л'a кѣ-
пѣтат. — Бiчiѣв шѣ Блiд сѣнт слав. — Бо-
тeзѣл e грeч. тот де аколо л'aѣ лѣат шѣ
латiнiи. — Барѣ дѣрѣ дeмa вeкiѣл „vagio“
де зндe e vagina = вѣгъзѣн сeаѣ вѣгъзѣ-
нѣ. Бѣвѣрe мѣ ce пaрe а нѣ фi слав. чѣ
зогѣр. кa шѣ вѣлчiѣ. — Вѣиѣк нѣмаѣ ла
нѣи: тaрe вpав, ла слав. дѣсѣ мiлiтe, o-
стaп. — Гiмпe дѣ Бѣнат маѣ кѣпoскѣт
глiмп = глiе — вѣш сeаѣ фрѣжѣтъ де пѣ-
мѣнт, iар нѣ спiн, дѣрѣ дeмa лат. gleba
kam де ачeѣаш дѣсeмнaрe. Гiчiрe — гѣ-
чiрe ce вѣд а фi слав. кa шѣ гpанiцъ шѣ

)

гълчававъ. Асѣпра челораламте дела Г. painge, п'авънд вокавларіѣл амълъ пѣ по-чѣл зиче nimika, de ачѣѣа ми длкеиѣ осер-вѣдѣнїе кѣ ачел адаос, кѣмкѣ маї сѣнт длкѣ мѣлте ворѣе стрѣне неатїнсе, каре се цїн де челе патрѣ літере пѣвлїкате, шї каре пѣте кѣ дн кѣрсѣл тѣмпѣлї ле вор афла тѣте літерації пѣдѣнїї шї ле вор реда акомо де внде сѣнт дмпрѣмѣтате, сѣплѣд-ѣле локѣл кѣ алтеле де віде романъ. —

Кѣтре ачѣѣе се маї траг шї вртѣ-тѣреле ла втеле кѣвїнте дїн пѣтерѣса шї не'вїнса рефѣтаре а Длѣї Маїорескѣ.

(Ва врма.)

Fragmente dїнтрѣо кѣлѣторїе.

Ера дѣмїнекѣ зїѣа дн каре плекарѣм дпрезвѣл кѣ Домпѣл . . . сѣ визїтѣм вї-серїка дела Очѣа, сѣл маї вїне ачеле дѣб маї ікѣне стрѣмѣтате акомо дїн параклї-сѣл четѣдѣвѣ Neamцѣ, длкѣ де не кѣнд прїѣцѣл Мїхаїл I. Раковїдѣ рѣнїѣ дїн по-рѣнка пордїї ѣттоманѣ тѣрїїле антїчѣе-тѣдї.

Тїмпѣл ера п'їнчос, калеа дндѣмѣ-патецѣ шї прїн вртаре каї пострї сѣлта дн галопѣл чел маре.

Домпѣл . . . — дѣпре кѣм се цїе — есте трекут дн провервїе де вн ворварѣц де фрѣнте, шї дн адевѣр кѣ тѣтѣ репе-жѣѣеа кѣлѣторїеї поастре Дѣмнеалѣ дмї повестї днтрѣг кѣрсѣл лѣкрѣрїмор адѣвѣ-рѣї ѣеперале дїн вн періѣдѣ ла каре фѣ-кѣсе шї Дѣмнеалѣ дукѣт-ва парте ка дѣвѣтат де цїнѣт.

Еѣ шїѣ кїар дїн прѣвчїеа меа, кѣ а

челе зече порѣнчї date de Дѣмнезѣѣ прїн Моїсе Жїдовїмор, опреск не тот кредїнѣл се пѣ рѣвнеаскѣ нїмїк дїнтрѣ але апроа-пелѣї. Длѣсѣ дмї тѣртѣрїесек грѣшала кѣ пѣ м'ам пѣтѣт опрї сѣ пѣ рѣвнеск ла меморїеа Дѣмнеалѣ . . . кѣнд дл азїѣѣ днтокмаї ка о кондїкѣ, ка вн реѣїстрѣ, ка вн протокол дншїрѣндѣ'мї впа кѣте впа лецїме вотате де камерѣ, проектеле, а-шандаментеле, днсѣфршїт тот че сѣл стрѣ-кѣрат не маса адѣвѣрѣї дн чїнчї анї деа-рѣндѣл. Дакѣ длѣсѣ дїн тїмп дн тїмп сѣспїна ворѣиторѣл дїнтрѣ адѣнкѣл інїмеї, інїма Дѣмїсале авѣа тоате дрепѣдїле; кѣчї акѣм алеѣереѣ дѣвѣтадїмор се фѣкѣсе, шї пентрѣ пагѣ вадѣрїї, кѣм зїчѣа Дѣмнеалѣ, сѣл пентрѣ пагѣва Дѣмїсале, кѣм мї се паре мїе, рѣмѣсесе вїншор асѣдѣтѣ не дїн афартѣ.

— Сѣнт сїгѣр — ам зїс — кѣ ело-кѣвѣнѣа Дѣмїтале пѣ маї да алтора рѣнд де ворѣл дн камерѣ.

— Дїн днпотрївѣ фрате — кѣ тотѣл дїн днпотрївѣ. Наї азїѣт шї Дѣмнеата кѣ еѣ акомо пѣзїам о вечнїкѣ тѣчере?

Конверсадїеа поастрѣ контени дїаїн-теа сѣїнтеї вїсерїчї, шї плїнї де кѣрїсї-тате неам грѣвїт сѣ черчетѣм ачеле дѣб ікѣне, каре дѣпѣ пѣререа пѣстрѣ трѣвѣеа сѣ фїе нїѣе антїче дѣкѣнд четатеа.

Амѣе ачеле готїче ікѣанѣ, каре ре-презентѣазѣ не Маїка домпѣлѣї, шї не Хрї-стос дн костѣм кѣрат еленеск ла чѣа дн-тѣї ведере тѣртѣрїесек о векїме палѣ; длѣсѣ дѣпѣ че кѣ дндѣстѣл грѣвѣтате ам дѣсѣїфрат інскрїпѣїеа вртѣтоаре, неам дн-кредїндат кѣ сѣнт пѣмаї де 140 анї зѣ-грѣвїте кѣ кѣлтѣѣала Доамнеї лѣї Антїѣх I. Кантемір, адекѣ кѣ вреѣ зече анї маї

„ainte de conștrăcția lui Basileie Căzră
și păsărea четвдїи prin Mihail I.

„Icoanеле ачесте сѣнт лѣкрате де
Теофан ieromonahos — istoriografios —
proi scondnik от Секѣл, къ келтвела Мѣ-
рїеї Сале — Dómnei Katerinei а лѣминатѣ
лїи Domnă I. Antiox Bd. 7215. Ianuarie
26. ла монастїреа лїи Ramandi.

Ешинд дїи вїсерїкъ — се лѣцелече
къ дѣпъ че ка пїде вѣнї крещїни ам лѣ-
пърдїт кътева сѣрїндаре ши лїтѣрїї, неам
опрїт се прївїм пѣдїи ла о хоръ че се
лѣчїнсесе де пайтеа касїи ворпїкѣлї
дїи сат. Нѣмаї ачела каре нѣ аре лѣ
сїне пїчї о пїкѣтѣрѣ де сѣдце ромѣнск
поате сѣ треакъ къ индїферендъ ши ре-
чалъ пе лѣнѣ о хоръ лѣчїнѣ де дѣрѣн.
кѣде, каре аѣ пѣрѣл лор, пелїда лор, дрѣ-
гѣпелїме лор пропрїї, ши каре нѣ лѣпрѣ-
тѣтѣ фрѣтседа пїчї де пела modїсте, пїчї
де пела спїдерїї.

Ши ромѣн верде че лѣвѣртеа къ тот
фокѣл хора лѣдрѣпта ши лѣ стѣога, ро-
стеа пе такѣл пїчорѣлїи строфеле а-
честе:

Ъ ѣс ѣс ши еарѣ еарѣ,
Звор лѣкѣстеле дїи царѣ,
Звор прѣсте тѣнїї прѣсте тѣрїї,
Сѣ маї дѣк ши н алте дѣрїї.
Дар дѣ ачеле че с олоаѣе,
Орї лѣкотро теї лѣтоарче,
Нѣ те подї пїчї кът десѣаѣе. . . .

Domnă . . . лѣтїнсе кътева monede
де ардїнт челвї къ къптекѣл ка сѣ жоаче,
фѣрѣ сѣ маї спѣе довїточїї дїи гѣрѣ. Ро-
тѣнѣл прїїмї плата ши пѣреа къ о сѣ
аскѣлте пропѣнереа Дар лѣдатѣ кът сѣѣ
прївс лѣ жок ши аѣ сѣлѣтат де доѣ треї
орї, арѣокъ ванїи къотѣнд:

Ъ ѣс ѣс ши еарѣ гѣра
Пѣтѣрѣ ванї еѣ нѣмї лѣг гѣра.
Дїнедї ванїи Dămneata,
Гѣра теа нѣї кънїтѣра.
Ъ ѣс ѣс ши ч. л.

Domnă . . . скїтѣнд фѣде се де-
пѣртѣ лѣдатѣ. Еѣ л'ам ѣрмат. Лѣсе нѣ
щїѣ кът сѣѣ фост деокет, къ ворѣарѣдѣл
теѣ н'аѣ воїт а маї рости пїчї во сїогѣр
къвѣнт лѣ тоатѣ кълѣторїеа поастѣрѣ.

†.

МѢТѢЛ ПРИН АМОР*)

Лѣ тїмпѣл кампанїлор дїи Италия а
ле реѣелѣи франчїи Лѣдовїк XII. вонл дїи
жѣнїи магоадїи франчїи че л'ѣрмасерѣ пе-
сте Алпї, Saint-Pierre, офїдер брав, къ во
карактер повїл ши де о пашѣре лѣсем-
патѣ, девенї къ пасївне 'namorat де о
жѣнѣ италянѣ че се кїема Каїа. Каїа, о
фрѣтседе перфетѣ, авїа де дое-зѣчї анї
ши де кърѣнд вѣдѣвѣ, локѣїа лѣ Тѣрїи.
Мѣрїтатѣ ла шаспрезече анї дѣпъ во ом
че ама къ тїперѣде, вѣзѣсе ачест сїмтї-
мент лѣват лѣ рѣс кїар де чел че і л'ін-
сїрѣсе ши пе каре еа л'кредеа пѣрташ
ла дѣнѣл. Кѣлпачеле еї содѣ фѣкѣсе
ши маї тѣл: о трѣдѣсе, ши десѣлїсе
внѣї индїгно рївале пѣпъ ши челе маї се-
вѣрете ши маї пайѣе афѣкдїи а ле содїеї

*) Есте ши ла пої о пласѣ де чїтїгорї, карїи
пїмїк нѣ чїтеше аша вѣкѣрѣсѣ, ка токѣа
„исторїоре“ кът есте ши ачѣста че пе венї
дїи Бѣкѣрѣщїї. Сїре а ле фѣче пѣлѣчере тре-
чет ши пе ачѣста лѣ колѣпеле пѣстре.

чел адора. Каиа кѣзѣ дотр'о desperatione профандѣ; се топия дн лакрѣми, дикѣт дѣреѣа ар фѣ кондѣс о песте пѣцин дн мортѣнт, дака соцѣл еѣ нѣ с'ар фѣ ково-рѣт маѣ 'nainte de дѣнса, исѣит дотр'о вѣтаѣе de о ловѣре мортѣлѣ.

Ачест еѣенѣмент реадѣсе Каиаѣ, de нѣ фѣрѣчѣреѣа, чел пѣцин пачѣа сѣфлетѣлѣи. Трекѣтеле 'и сѣнтѣменте вѣчѣсе дотр' дѣнса de кѣар идолѣл лор, днвенѣнасѣрѣ ачѣа-стѣ инѣмѣ de анѣел арѣкѣнд'о дотр'о естрѣмѣ недокредеѣе деспѣре оаменѣ: еѣ нѣ маѣ кредеѣа нѣчѣ дн констанда каракте-рѣлѣи лор, нѣчѣ маѣ кѣ сѣаѣт дн а лор дискреѣѣе. Амѣдѣтѣ de прѣмѣл om че а-масѣе, еѣ жѣдѣка кѣ шѣ чѣлалѣдѣи нѣ сѣнт нѣчѣ маѣ пѣцин вѣшорѣи, нѣчѣ маѣ пѣцин пер-фѣзѣи de кѣт ачѣла.

Каиа нѣ пѣтѣ дѣсѣ рѣмѣнеѣа кѣ то-тѣл индѣферѣнтѣ ла вѣн аѣор аша de сѣтѣ-рѣитор ка ал фѣрѣмосѣлѣи жѣне S. P. Ак-кѣлта даѣ, сѣрѣзѣнд, протѣстаѣѣиле лѣи сѣнтѣментѣле; дѣи прѣѣнеѣа жѣрѣмѣнтѣле прѣнтр'о вѣшорѣи мѣшкарѣе de кап че арѣта кѣт de mare еѣра а еѣ недокредеѣе; шѣи кѣнд ел 'и се арѣтка ла нѣчѣоре, рѣгѣнд о фѣрѣвѣнте ка сѣ арѣте пѣетѣте ла кѣнѣрѣле лѣи, акордѣадѣѣи аѣорѣл шѣи тѣна, еѣ 'и ре-спѣнѣдеѣа сѣрѣзѣнд кѣ маѣ вѣне ар фѣче кѣнд ар рѣга не Вѣрѣѣнеѣа Марѣа. St. Pierre деспѣрат d'а маѣ пѣтеѣа вѣмѣли о инѣмѣ а-тѣт de 'мѣетрѣтѣ, кѣзѣ дотр'о о овосѣре тѣкѣтѣ шѣи трѣстѣ. Вѣада дѣи деѣенѣи о гре-вѣтѣте. Черкѣ а о перде дн лѣпте; ма лѣнчѣле неѣмѣкѣлѣи се фѣрѣндеѣаѣ пре инѣма дн карѣе о прѣвѣре d'а Каиаѣ пѣтѣрѣндеѣа аша de лесне: реѣвенѣа дндатѣ ла нѣчѣо-рѣле Каиаѣ, маѣ глорѣос, ма нѣ маѣ пѣцин пасѣонат.

Акѣн Каиа се фѣрѣда сѣрѣда а маѣ прѣ-лѣнѣѣи ачѣаѣстѣ пѣрѣвтѣ несѣмѣдѣтѣте: иѣиѣма 'и de фѣтеѣе фѣ мѣшкарѣтѣ d'атѣта аѣор. Дотр'о зѣи, не кѣнд St. Pierre, днѣнѣл-кѣат ла нѣчѣоарѣле еѣи, се пердеѣа дн рѣгѣ-чѣнѣи дѣмѣит пѣлѣ ачѣи репѣтѣте, еѣ рѣнѣи, се тѣлѣзѣрѣѣ, шѣи фѣ аѣрѣоѣне аѣи арѣта кѣ шѣи еѣа парѣчѣѣна а лѣи пасѣѣне; даѣ дотр'-ачѣл момент, теѣереѣа d'а фѣче вѣн индѣ-крѣт шѣи вѣн ингрѣт фѣкѣнд вѣн фѣрѣчѣт, се днфѣдѣишѣ маѣ кѣ вѣоѣчѣне de кѣт ор кѣнд дн ал еѣи сѣпѣрѣт: дншѣи аскѣлѣтѣ пѣмаѣ сѣ-вѣнѣреѣле реѣолѣтѣте шѣи 'шѣи пѣвѣшѣи сѣнтѣ-ментѣле 'и лѣкѣрѣмѣнде.

Кѣзѣ тѣте ачѣестѣа, кѣнд St. Pierre дншѣи терѣмѣнѣтѣ деѣларѣѣѣеѣа, Каиа, дн лок d'аѣи ре-спѣнѣде рѣзѣнд, прѣкѣт пѣлѣ ачѣи, лѣѣ вѣрѣва кѣ аѣр солѣн, шѣи адрѣсѣндѣсе кѣ-тре кѣвалѣр че ста тот ла нѣчѣоре 'и:

— Прѣмѣдѣи мѣлѣт, дѣи зѣсе; ма че гаѣѣѣ дншѣи поѣдѣи да дрѣнт сѣнчѣрѣтѣтеѣа кѣ-вѣнтѣлор тѣле?...

Командѣ, шѣи тѣѣ вѣоѣѣ сѣпѣне, дѣи рѣ-спѣнѣсе St. Pierre кѣ пасѣѣне; да, дѣи даѣѣ парѣла мѣа de кѣвалѣр кѣ вѣоѣѣ фѣче орѣи чѣ'мѣи вѣи команда.

Каиа се гѣодѣи вѣн момент:

— Вѣоѣѣ сѣѣ кѣзѣ мѣи зѣзѣи адеѣвѣрѣл; вѣоѣѣ днчѣне даѣ кѣар de азѣи прѣва. Кѣвалѣ-р, мѣна шѣи иѣиѣма мѣа вѣор фѣи але тѣле de азѣи дн треѣи аѣи, дака дн тот тѣмпѣл а-чѣста вѣи рѣмѣнѣе тѣкѣт.

St. Pierre плѣкѣ каѣл сѣнѣре сѣнѣ de сѣпѣнѣре, шѣи дѣн кѣлѣпѣта ачѣаѣста деѣенѣи мѣт.

Тоѣдѣи чѣи дѣн Тѣрѣн кѣзѣзѣрѣ дн воѣла лѣи шѣи коѣпѣтѣмѣрѣ пѣнтрѣ о пѣнѣтѣнѣдѣ, а кѣрѣа сѣкрѣт дн шѣиѣа пѣмаѣ Каиа. Вѣн жѣне аша de фѣрѣмос шѣи вѣрав, шѣи вѣкѣтѣмѣтѣ вѣнѣи рѣѣ аша de кѣрѣдел! Кѣнд днтреѣваѣ не St.

Pierre despre казва ачестеї воале ївїте, ел се фереа а респонде, нїчі кїар прїн семп амїчїлор сїї. Се арїта кь ачееаш їндїферїнцї шї ла консолациїле шї ла солїчїтїдїнїле лор. Песте пїдїн дїсць, сїферїнца ажїсе ла кїлме. Десперат кь аморїл че'л консїта пї'л пїтеа еспїма Каїей де кїт прїн цест шї прївїрї, сїмцї дї маї тїлте рїндїрї кїрацїїл сїї шовїнд: де тїлте орї гїра са се дескїсе, гата сї еспїмїе врео пїлїцере саї врео свпїкацїе. Се апропїа де кїрїдела са амантї, децїс а зїче тот, а дїдрїспї тот; ма, свенїндї'шї дїдатї де промїсїа че дасе, ретїнеа лїп шї тїт. Де шї пїлї ачї Каїа се арїтасе тот несїмцїтоаре пентрї дїксїл; ел дїсць пї пердїсе тот: дї маї рїтїсесе сперанца. Спера дїр, свїзїндїсе шї ванїтїдїї шї аморїлї сїї.

Ажїсе дїсць о зї кїнд сїмцї, кь а маї прелїнцї лїпта ар фї кь пепїтїнцї. Тревїїа ка саї сї казї саї сї се департе де Каїа. Де їар фї комїникат кїцетїл сїї, фїрї дїдоїалї кь еа 'л ар фї рецїнїт шї 'л ар фї деслегат де жїрїтїт; ма St. Pierre фїцї, лїсїндї'ї дрепт адїо ачесте сїнгїре ворїе скїсе: а реведере! Дїторс дї патрїе, меланколїа лї девени шї маї профїндї. Фїдел жїрїтїтїлї че дасе, ма децїс а тїрї, се арїкї дї ачеле комватерї терївїле че се 'нч псесерї атїчї дїтре Францїа шї Англїа. Дї тїлте чїрконстанце арїтї вї кїрацїїс есемплар: дї шїжлокїл лїптеї, пївїлїа воїос асвїра пемїкїлї кь ланчеа 'пїпїте саї кь савїа 'пїпїтїатї, атїрагїнд дїпї сїне не компанїонї сїї прїн есемплїл сїї, фїр' а стрїга дїсць ка чеїлалцї кавалїерї: Mont-Joie et St. Denis! Ачест ероїет дї фїкї дїдатї

кїлоскїт дї амвеле армате сїї пїтеле де тїтїл врав.

Дїтр'о вїтїте фїрїбїсць че се дете пелїогї Рїен, рецїеле Францїей, консїкїадїсе кь о вравїрї регалї, се афлї d'одатї дїпресврат d'о трїпї де немїчї. Сїнгїр дї контр'а дїбїзечї, се лїптї кїрацїос; ма, де шї се апїра кь фїнецї шї ловїа сїгїр шї вїне, ера дїсць апропїе сї казї дївїнс де пїтїр, кїнд St. Pierre, репезїндїсе асвїра ачестор аздачї, тїт, ма терївїл ка тотд'авна, дїп патрї ловїтїрї кь секїреа артїреї сале, кїлкї патрї дїа чеї маї пїтернїчї немїчї шї пїсе не чеїлалцї не фїгї. Рецїеле, рекїлоскїтор d'а са вїацї, дї стрїнсе тїїпа кь кїлдїрї, дї дете о аколадї амїкалї, дї арїкїкї ла гїт вї ланц дїп аврмасїв че пїрта дї ачееа зї, шї пїмїндї'л вравїл сїї, дї алесе ка сї командїе трїпеле челе маї алесе але арматеї сале.

Дїтр'ачеастї позїціе емінентї, вравїра лї St. Pierre лїчї маї тїлт декїт орї кїнд. Рецїеле Францїей, консїкїнїнд пентрї дїксїл чеа маї вїїе амїчїдїе, пї се контентї пїтаї а'л дїкїрка d'опїре шї а дїпїрїдї кь дїксїл тесавїрї сїї; вої, дїпї че їа арїтат а са рекївошїнцї, а'л дїкредїнда денїп шї деспре а са афекдїе. Трїмїсе дї тот регатїл еролїї ка сї прокїеме дї фїекаре четате тїре кь рецїеле промїте о респлатї фїарте дїсетїнатї челї че ар фаче не кїрацїосїл сїї амїче ка сї ворїїаскї. Алцї трїмїшї пїчїарї ачелїашї дї тїте капїталїеле стателор вечїне.

Атрашї прїн рїсплата промїсї, медїчїї афлїарї дїдатї дїп тїте пїрїдїле Европїей. Конкїрїсїл фї аша де пїтерос, дїкїт St. Pierre дї лок d'а фї вїндекат, ар фї фост сїгїр дї перївол де моарте, де ар фї чер

кат ретезиіле фіекървіа дінтр'жошіі. Реце-
ле днсъ, воінд съ'л скапе дін ачест поѣ
перікол, пѣвлікъ къ рѣсплата промісь се
ва да сѣгър челві че ар віндека не мѣт,
та къ тоді къці вор днтрепрінде ачаестъ
къръ фъръ свкчес, вор плѣти къ а лор віа-
цъ а лор ігнорандъ саѣ а лор арогандъ.

Medicīi постріі, кѣм се поѣте лесне дн-
целеце, се 'нтерпаръ маі аша де іѣте кѣм
ші венісеръ: ретасеръ днсъ доі: зѣл пен-
тръ-къ ера преа докт ші пентръ-къ, візі-
тѣнд органъ. ворвіріі ла волнавѣ съѣ, дн
афласе аша де перфет, днкът крѣдеа къ
чертігдѣне, къ St Pierre ар ворві кънд 'л
ар днвѣда ре'нчепѣнд дела прінчіпіі; чѣла-
лаат днсъ, пентръ-къ нѣ къпощеа німік ші
прін вртаре нічі къ се 'ндѣа деспре чева.

Къ тѣте ачестѣа амвіі доі се сфорда-
ръ сврда ка съ віндече не жѣтеле мѣт:
шїигда зѣвіа се афлѣ аша де імпотентъ ка
ші презѣмѣа чѣлвілаат. Термінал че лі
се дасе пентръ ексекудїеа ачелѣі днтрепрін-
дері се апропіа съ еспїре; еі днкъ нѣ се
дндоісеръ деспре реешїре, та St. Pierre
ста тот мѣт. Дн чѣле дін вртъ непоро-
чїдіі медїчі фъръ сфордаді а мѣртврісі
а лор імпотендіе. Ачѣаста о фѣкъръ че
рѣнд градіеа свѣранѣлї; къчі, зічѣаѣ еі
перешїреа лор нѣ віне дін а лор кълцъ'
чі дінтр'а патѣреі саѣ а паціентѣлві. Маці-
страдіі днсъ ретасеръ сврзі ла ачѣсте рі-
діколе скѣзе, ші, дѣнъ ordїнеле регале, а-
рѣнкаръ не медїчі дн днкісоре. Зїоа есе-
квдіеі лор се фїпсесе ші се днвѣдаѣ еша-
фоаделе; кънд о фетее жѣнъ ші де о фрѣм-
седе паръ, ажѣде ла кѣртѣа Франчіеі ші
чѣре ка съ ворвіаскъ рецелві. (Ва врта).

Ъ н С Ѣ С П І Н.

Ъндеі віртѣтеа, драгостѣа, дорѣл,
Ънде'с ачелѣа харѣрі череці,
Ъндеі крѣдїнда, ѣндеі аторѣл?
— Астѣзі дн лѣте нѣ ле гѣсеціі.

Сѣері маі днпалте тоате ретрасе
Дін гловѣл постръ, де пре пѣшѣнт;
Вїгїі ші рѣле нѣмаі ретасе.
— Оаменї астѣзі кеар зѣвре сънт.

* * *

Плѣпцедї простїеа ші рѣвтате
Ачелор оаменї че въ зреск,
Карї дін патїмі днвершѣпате
Мерїтѣл вострѣ дн клеветеск.

Плѣпцедї дѣрѣреа кареі репѣне
Ші нічі одаѣ нѣі прїгопїді.
Сънт алте рѣле дѣствѣ 'н лѣте;
Вої се къвіне ка съі іѣвїді.

Іашїі, Ноѣмврие 1847.

†

Лексїкографїе.

Пѣлѣ ла алѣ окасїе трацет лѣареа
амїнте а пѣвлїкѣлві атѣт асѣпра лексїко-
пѣлзі латїно-ромѣл лѣкрат де Дн. проф.
Нїкѣлае Бѣлѣшескъ, каре де дѣв лѣпї дн-
кѣче се тіпѣреце дн Сївіѣ ла Д. Стейн-
хавсен, кът ші асѣпра чѣлві цѣрманѣ-
ромѣл ші ромѣно-цѣрман, лѣкрат де Д. Ізер,
каре се тіпѣреце дн Брашов ла Д. Іоан
Гѣтт. Тот Д. Бѣлѣшескъ тіпѣрі ші о грѣ-
матїкъ ромѣнъ. деспре карѣа іарѣш ал-
тѣдатъ. —

Чѣа дїатѣіе карте а зѣві попор есте
лексїкопѣл ші — граматїка. Ох де ар рѣ-
сѣпа ачѣсте къвінте дн зрѣкіле тѣтворѣ къ
графїл тѣпетѣлві.